

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
 Stane četrletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.
 Za Jugoslavijo
 četrletno: Din. 25.—
 celoletno: Din. 100.—
 Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VI.

Dunaj, 6. oktobra 1926.

Št. 40.

Koroški deželni zbor.

Po sedmih mescih se je sestel dne 27. septembra deželni zbor, ki pa se je odslovil brez vsakega uspešnega delovanja še isti dan. Listi Einheitsliste so polni graje napram socialnim demokratom, ki zahtevajo, da se združita občini Borovlje in Podjubej, za kar sta se že pred leti izrekli, ko se je hotelo tudi v upravi nekaj prihraniti. Poleg tega pa bi radi mesto ravnatelja na celovski gimnaziji. Meščanske stranke seveda niso zadovoljne s temi zahtevami in tako je bilo mogoče, da se zborovanje ob določeni uri sploh ni moglo pričeti, ampak so stranke razpravljale in reševale krizo med seboj. Ko se je po treh urah zasedanje vendar otvorilo, se je doseglo komaj toliko, da so se mogli oddati razni predlogi tozadevnim skupinam v nadaljno razpravo.

Deželni poslanec kršč. soc. stranke Klopp-Vogelsang je odstopil in na njegovo mesto prišel inž. Ehrlich iz Spitala. Direkcija celovškega gledališča prosi za deželno subvencijo, geološki inštitut na Dunaju za podporo svojih kartografskih del.

Poslanci Schober in drugi so prišli z nujnimi predlogi glede izboljšanja ceste v Arriachu in deželna vlada je dobila nalog, da izdela v toku enega meseca načrt in določi svoto, ki je za to potrebna. Za pokrepitev te zahteve je bila prisotna večja deputacija kmetov iz tamošnjih krajev.

Socialni demokrati so stavili nekaj nujnih predlogov glede vpeljave zavarovanja za živino pod nadzorstvom deželne zavarovalnice, regulacije reke Labud, vpostavitve obrtnega sodišča za Koroško in šole na Obirskem in v Kortah. Zadnje zahtevo utemeljujejo s tem, da je zlasti v nekdanjem glasovalnem ozemlju za oddaljene kraje premalo preskrbljeno s šolami in se morajo radi tega ustanoviti nove šole enorazrednice in se gojiti poto-

valni poduk. Le na ta način se nepismenost iztrebi. V sodelovanju z deželno vlado se naj zvezna vlada pobriga za odpravo krize pri prodaji poljskih pridelkov in da se vpelje monopol na zunanjo trgovino. Deželni glavar naj določi smernice za prodajo mesa ter se naj prekoračitev strogo kaznuje. Primanjkljaj gospodarske razstave v Beljaku v znesku od 18.000 šilingov bi se naj kril s pomočjo deželnih prispevkov.

Toča in povodenj je opustošila nekaj krajev, ki prosijo podpore, zahteva se, da bi se postavno določila odškodnina v slučajih, kjer se napelje tok, telefon ali telegraf in postavijo drogi, ker se dela škoda na travnikih. Proti krošnjarstvu se hoče nastopiti na ta način, da se naj uvede legitimacija s sliko, katero bo potrdila obrtna oblast.

Seja se je nato zaključila za nedoločen čas, vendar pa se že govori, da bo zasedanje dne 17. oktobra. Med tem časom se izvrši glasovanje v občini Podjubej, ki bo izjavila, če je za priključitev Borovljam ali ne.

Seja deželnega kulturnega sveta, 23. septembra 1926.

Dne 2. oktobra se vrši nova volitev v stalni odbor za člane, ki so izstopili. Okrajne kmetijske zveze so vpslale svoje predloge, o katerih žele, da se o njih obravnava po volitvi. Milštät ugovarja zoper uvoz mesa, ko ljudje domače živine ne morejo prodati. Althofen opazarja na neugodne razmere v kmetijstvu in zahteva, da se prepreči uvoz goveje živine in mesa, isti okraj zahteva, da se izvede novi poslovski red (Landarbeiterordnung), Gmünd tirja, naj se člani kulturnega sveta na volijo po političnih strankah (hoteč imeti v zastopu same Bündlerje), Wolfsberg predlaga, naj se napravi državni urad (Übernahmestelle), ki bi kupoval vse kmečke pridelke. St.

Pavl hoče, da se znižajo davki. Kot kmeči dohodek naj se meri 25.000kratni čisti dnesek, ne 44.000. Celovška okolica hoče, da se spremeni postava za zavarovanje brezdelnih in se kmečki posli oskrbe za starost. (Op. por. Vsa dežela se giblje vsled izredno neugodnih razmer. Cene živine so prenizke, sploh se živina težko prodaja, meso pa se uvaža iz inozemstva, davki so privisoki, kmetu za delo ne ostaja nič, dražbe se množijo, delo je drago, vrhutega poslov premalo, na drugi strani vse polno brezdelnih, katerih število se naprej množi. V državi razdor med meščanskimi in socialistično stranko, tako ne bo mogoče gospodariti.) Kernmaier poroča o zborovanju predsednikov kmetijskih korporacij: Od vlade se je zahtevalo, naj izposluje od denarja, ki ga nam je posodila Zveza narodov, 6 milj. šilingov za izpolnitev kmečkega združništva. V prvi vrsti se misli na zadružne žganjarne, ker se preostanek krompirja, ki se ga pridelava navadno več kakor se ga potrebuje — drugače ne da spraviti v denar.

Poljedelski minister je poročal da je, ko se vlada pogaja o proračunu, težko, prodreti s kmečimi zahtevami. (Drugi stanovi pač zastopajo samo svoje koristi, ne da bi se ozirali na druge: tako uradniki in delavci-meščanski zastopniki pa mislijo, da se mora držati država in povsod odnehavajo; tako pride kmetijstvo polagoma pod kolo in s kmetijstvom drugi vsi.) Od vseh strani se je opozarjalo, da kmetje ne morejo prodati živine, Tirolci in Solnograščani tudi ne morejo spraviti v denar svojega sira, zato se je zahtevalo, naj vlada odpove trgovske pogodbe. Zvezni predsednik Hainisch pa je izjavil, da je nemogoče zdaj odpovedavati trgovske pogodbe, ki so se komaj uveljavile-seve ker tiste pogodbe varujejo tudi našo industrijo. Zastopniki so vsi izjavili, da je položaj v vseh deželah skrajno kritičen, in da se ne more povedati, kaj bo iz tega? Reklo se je na zborovanju tudi, da se mora znižati davek na blagovni promet, ker je kmečko blago v ceni medtem zelo padlo. Nižjeavstrijska kmečka zbornica se je pogajala z notarji, da odnehajo nekoliko od svojih previsokih pristoj-

PODLISTEK

Danilo Gorinšek:

Iz temnih dni.

(Konec.)

Ko se je Majda predramila na vozu, je bil že visok poldan. Matej je ustavil konja. Majda mu je dala nekaj denarja, pa je skočil po kruh. Majda je poiskala vode. Ko so se vsi nasitili in napojili, je Matej pognal konja.

Matej je bil ves ta dan izredno molčeč. Rana na glavi ga je skelela, sklenil je pri sebi, da se poboljša, Dušanček pa ni razumel, zakaj se ves božji dan vozi. Veselo je klical: „Mama, mama!“, vmes tudi „ata, ata!“ Majda pa je bila vedno bolj žalostna.

Zvečer so se ustavili v vasi, kjer je imela Majda teto. Tam je dobila prenočišče.

Preteklo je nekaj mesecev. Majda in Dušanček sta še vedno pri teti. Majda in Matej pomagata pri gospodinjstvu. Teta je vdova. Majda je vsa pobledela v obraz, lice ji je upadlo, tudi Dušanček ni več prejšnji. O Janezu ni duha, ne sluha. Matej je pozneje Majdi vse priznal, kako ji je takrat lagal. Poštenjak je postal...

Majda se za hip vzradosti, a samo za hip. Kajti pošte ni nikake, ne od njegove stotnije, ne od njega. Od nikoder. Mrtev je!

Šest mesecev je minulo, odkar je moral iti. Ona je spet mati. Ali bo njen otrok videl kedaj očeta? Tedaj ji je Dušanček obolel za škrlatico. Dva dni, borih osemindeset ur samo se je boril proti nji — pa je umrl.

Majda se je zgrudila na tla. Na pogreb ni smela iz postelje. Brezdomci!

V tistih dneh, ko je bilo Janezu dano, da ubeži, je Majda prvič vstala iz postelje. Tedaj je že slišala, da ni več cesarstva, ne vojske, da bo svoboda. Ni počakala, da bo popolnoma zdrava, niti ne, da izve, kaj bo z njeno redno vasjo in hišo — takrat ni bilo držav, niti mej, samo drvelo je vse na vse strani — Matej je moral vpreči konja, pa je pohitela proti svoji rodni vasi...

Tam je bilo že vse polno ljudi. Hiše so bili po večini razvaline. Ko je dospela do svoje hiše, je oko zastrmel v kup pepela. Majda je zakričala...

VI.

Ko je vstalo jutro, jel se je Janez previdne premikati proti izhodu gozda. Ko je prišel na visoko polje, pa je zapazil, da se nihče ne zme-ni za človeka v vojaški obleki. Postal je drznejši in hitro premeril nevarno okolico mesta, kjer se je nahajal v zaporu, potem pa je z novimi upi zakorakal po širnih domačih cestah. Dva dni je korakal, pa so mu je dejali znanci: „Majda je doma. Včeraj smo jo videli, ko se je

peljala proti tvoji vasi. Janez je bil vesel. „Še eno noč pa bom pri nji.“ Od same radosti so mu silile solze v oči. „Kako je kaj Dušančku?“ je pomislil. „Ali me še kaj pozna? In Majda!“

Zajela ga je noč. Vlegel se je, kjer je ravno bil. Ta noč se mu je zdela tako lepa, tako čudovito bajna, da še nikoli tega...

Drugo jutro je nadaljeval pot. Od daleč je že videl vas. Razvaline! Toda kaj! Samo, da je doma pri svoji Majdi. Dom, dom, domača gruda in ljubezen. To bo življenje! Čimbolj se je približal vasi, tem bolj je hitel. Vso pot ni vedel nič, kaj misli, kaj čustvuje, samo hrepenel je, neskončno hrepenel.

In vendar mu je zastajal korak. Čudno to, ko se približa človek najsvetejšemu, kar ljubi; po dolgem času mu vedno zastaja korak in v srcu mu je tesno... Morda strah pred morebitno prevaro? Čudno!

Janezu je zastajal korak, pa je vendar hitel. Bil je že v vasi, hitel je mimo razvalin, naprej, dalje, in pogled je strmел samo naprej, da bi uzrl Majdo in rodno hišo.

Kako je hitel Janez, da je zastrmel v prosto polje, ko je odprl oči. Hotel se je že okreniti, pa je zaslišal v tem hipu: „Janez!“

Bila je Majda. Janez se je obrnil, potem sta si pritekla v objem.

Svidenje, nepopisno! Tu zastaja, odreka pero. Kar sta prestala nesreče, kopnjenja, pomankanja ves dolgi čas, kar se nista videla,

b in. Notarji so volje odnehati, ako kmetje zastopajo njihovo zahtevo, da se jim zasigura pokojnina. Ker bi v pokojninski zaklad vplačevali notarji sami, se ti želji lahko ustreže.

Proračun kulturnega sveta za l. 1927.

Deželni vladi se je moral predložiti proračun za 1927. Leta kaže številke: Uprava 92.800 S, kmet. in gozd. šoli 42.500 S, podkovna šola 2200 S, potovalni pouk 8000 S, melioracije-urad 21.500 S, pokojnine 26.000 S. Za pospeševanje deželne kulture se predlaga: Poslovne premije 5000 S, združništvo 20.000 S, kmet. računstvo 6000 S, živinoreja 73.000 S, mlekarstvo 12.000 S, gnojilnica 15.000 S, gojitev rastlin 40.000 S, sadjereja 16.000 S, planšarstvo 25.000 S, gozdarstvo 10.000 S, ljudska izobrazba 8000 S. Vsega vkup bi se potrebovalo 230 milijonov proti 159 lanskega oz. letošnjega leta.

G a g l želi, da bi se polagalo več pozornosti na popotni pouk.

Dr. L e m i s c h opozarja, da se v sedanjih slabih gospodarskih razmerah ne smejo zahteve od 159 na 230 zvišati, povsod je treba štediti.

Pristojbine.

Skušalo dobiti oproščenje od pristojbin za posojilo, ki ga nekateri dobe za ureditev mlekarn; 1% pristojbina se mora plačati, a vključen je se za državni denar lahko izvede brez pristojbine.

Carina za gnojila.

Apneni soliter, ki se uvaža kot gnojilo, je carine prost. A nekateri so ga naročevali pod napačnim naslovom in so raditega morali plačati carino.

Cenitve zapuščin.

Zgodilo se je, da je sodišče cenilo zapuščino, potem pa je finančni urad (Gebührenbemessungsamt) naročil zase še drugo cenitev, ki seve povzročuje novih stroškov. Proti temu se je obrnil kulturni svet. Finančni urad je poročal, da se ga k sodnijski cenitvi ni vabilo, zato se je sodišče prosilo, naj zanaprej k cenitvam vabi vsakikrat tudi finančno oblast.

Zaprte meje.

Tirolci se pritožujejo, da Švica vsako leto, ko se priženejo ovce s planin, za nekaj časa zapre svoje meje za uvoz ovac. Potem se vršijo pogajanja 5 ali 6 tednov in medtem Švicarji razprodajo kar imajo sami odveč, nato se šele odpre meja. Tako bi naj delali tudi še mi.

Penzijška zavarovalnica.

Zavarovalnica v Gradcu je zvišala svoje premije. Nižjeavstrijska kmečka zbornica proti temu nastopa in zahteva, naj zavarovalnica najprej štedi pri svoji režiji in potem se naj, ako treba, zvišajo plačila.

Zavarovanje zoper nezgode pri kmetih.

Naprej prihajajo pritožbe, da se od kmetov zahteva plačilo, ko so vsi kmetje-ki nimajo čez 50 ha zemlje, skupno zavarovani od dežele in ta plačuje zanje premije. A koder se vpeljava elektrika, se dogaja, da pridejo podjetja s svojo cirkularno žago in drugimi napravami pod zavarovanje. Dogajajo se pa tudi zmote. Ako se komu predpiše plačilo, naj poroča, da nima čez 50 ha posestva in ga bodo pustili pri miru.

manjkanja ves dolgi čas, kar se nista videla. V neizmerni sreči so tonile besede, ki sta jih imela povedati kot pesek v morju...

Šele čez dolgo časa sta izpregledala in s solzami v očeh sta se ozrla. Janez je videl kup pepela na mestu, kjer je poprej stala hiša... „Kje je Dušanček?“ je vprašal Janez. Majda je zaplakala. Janez pa je vedel, da je umrl...

Jokala sta oba. A vendar sta bila neizmereno srečna. Janez je držal Majdo v naročju in je sedel na velik sajest kamen v razvalinah svoje hiše.

Zmerom bolj se je nižalo solnce. Janez in Majda sta še sedela na kamnu. Toliko besed sta si imela povedati, pa molčita.

Ne vesta, čigava bo ta zemlja, sedaj je še vse v neredu, ne vesta, kje bo njun dom, a duši jima kipita v ljubezni, večni zahvali Večnega.

Polagoma bo njima spet vstal dom, kjer že bodi, saj prvo je ljubezen med ljudmi in nje nista zatajila.

Ves zemljekrog je objela pokojna noč, Janez in Majda si iščeta prenočišča. Nad njima se zasvetlikajo zvezde, novo življenje.

Tiskovine finančnih oblasti.

Kdor se pritoži zoper odmerjeni mu davek, dobi od finančne oblasti tiskovine, katerih se mora poslužiti, pri napovedi poprej ni treba uradnih tiskovin.

Planinska posestva in njihovi dohodninski davek.

Kulturni svet je s finančno oblastjo dogovoril, da se dohodek planinskih posestev ceni nižje kakor posestev v dolini: 34.000 kratni čisti donesek v gorah 44.000kratni v dolini. Katera pa so planinska posestva, določi krajevna finančna oblast s porazumno z zastoniki okrajnih zvez.

Ugovori prot odmerjenemu davku.

Nekod so davkarje občinam prepovedale delati ljudem davčne ugovore. Finančna oblast ne more braniti, da župan ali tajnik gresta ljudem na roke.

H e r n l e r opozarja, da mora občina naravnost potrditi, ako je imel posestnik pri živini kako nesrečo.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Za 27. septembra je bil sklican deželni zbor. Ker pa se stranke niso mogle zediniti, so poslali poslance zopet nazaj domov in se skliče zasedanje deželnega zbora pismenim potom na 18. oktobra. — Telegrafski delavci nameravajo pričeti s štrajkom, ako se zadeva plač v doglednem času ne uredi. — Štajerski deželni glavar dekan Prisching je odložil deželnozborski mandat in podal ostavko kot deželni glavar. Vzrok leži v tem, ker je bilo v deželni davkarji ponoverjenega veliko denarja, ko je bil on finančni poročevalec, in ker je oškodoval deželo za veliko vsoto vsled nakupa Steweag akcij, ki so v zvezi z zadevo Osrednje banke nemških posojilnic, ki spravlja na dan čudno umazane stvari. — Medzavezniška vojaška komisija je v bližini Dunaja zaplenila več sto strojev iz raznih bivših tovarn za orožje in municijo oziroma vojaško opremo. Komisija izjavlja, da se dajo porabiti za proizvodnjo municije in bojnega orožja, katero izdelovanje pa je Avstriji prepovedano. Vlada je vložila proti zaplembi priziv. — Menda je že gotovo, kdaj odstopi sedanja vlada. Rešiti ima samo še nekatere zadeve. Novo vlado bo sestavil zopet dr. Seipel in upamo, da bo ozdravil tudi avstrijsko gospodarstvo, kakor je ozdravil finance na škodo gospodarstva.

Avstrijsko-jugoslovanska prometna konferenca v Mariboru se je vršila 24. septembra pod predsedstvom mariborskega velikega župana dr. Pirkmajerja radi ureditve obmejne prometa in osnovanja skupnih obmejnih postaj. Šlo se je za praktično izvedbo leta 1921 v Celovcu sklenjenega sporazuma. Celovski sporazum se nanaša predvsem na ureditev skupnih obmejnih postaj v Pliberku, Dravogradu, na Jesenicah in v Radgoni, ki naj kar najbolj olajšajo medsebojni promet. Obravnala so se predvsem vprašanja skupnih postaj v Pliberku in Dravogradu. Te obmejne postaje naj bi začele poslovati z uveljavljenjem novega voznega reda dne 1. maja 1927. Dosežen je bil popoln sporazum. Potrebne so le neznatne poprave že obstoječih uradnih poslopij. Popoldne sta se obe delegaciji podali na lice mesta, da določita prostore, ki pridejo v poštev za posamezne urade. Ob slovesu so delegati izrazili nado, da bodo doseženi sporazumi znova poglobili prijateljske odnose med obema sosednima državama.

Španska. Na Španskem se je vršil plebiscit za zaupnico diktatorju Primo de Riveri. Ker so oblasti aretirale vsakogar, ki je agitiral zoper diktatorja, je dobil nekako 6 milijonov glasov, prebivalcev pa ima 21 milijonov. Primo de Rivera pravi, da je izumil novo obliko parlamenta. Parlament bo sklical on, štel bo 300 poslancev, ki jih bodo volile strokovne zveze. Posebej bo še obstojalo neko parlamentarno telo, ki bo moralo odobriti ali pa zavreči vsak v strokovni zbornici sklenjeni zakon. Vsi poslanci bodo imeli neomejeno govorniško svobodo. Ta ideja pa nikakor ni nova. — Zadnji čas so znani politiki izdali na prebivalstvo proglas, ki napada diktatorja. Zato se je položaj tako zostril, da je vsak čas pričakovati spremembe. Po tem proglasu naj bi se kralj prisilil, da odstopi, ako hoče naprej podpirati Primo de Rivero.

Upor v Albaniji. V gornji Albaniji je izbruhnila revolucija. Med vladnimi četami in uporniki se vrše srditi boji. Upor je izbruhnil pri plemenu Kastrati pri Skadru ter se hitro razširil na bližnja ozemlja. Vodja upornikov je bivši kapetan Bima Kol, ki je predsednika mesta Skadra v ultimatu pozval, naj mu izroči mesto. Vsled tega je prišlo do krvavih bojov med vladnimi četami in uporniki. Na obeh straneh je bilo mnogo mrtvih in ranjenih. Tiranska vlada je iz južne Albanije poklicala več oddelkov vojske, da bi udušila vstajo. Mnogo pristašev bivšega ministrskega predsednika Fan Noli je bilo aretiranih. Bivši podporočnik Koprinov, zaupnik Fan Noli, je bil umorjen. V Tirani so neznanci napadli majorja Balia ter ga umorili. Vsa skadrski ravan in trije drugi okraji so v rokah upornikov, ki so vladnim četam odvzeli en top in dve strojnici. Vladni krogi v Tirani zagotavljajo, da bo upor kmalu udušen.

DOMAČE NOVICE

Naročnikom. Da ne tratimo položnic po nepotrebnem in da ne motimo naših naročnikov, ki so plačali za več četrletij naprej, smo vse tako lepo uredili, da bi dobili položnice le oni, katerim je potekla naročnina 30. sept. ali še prej. Pa človek obrača, Bog pa obrne. Odpraviništvo na Dunaju je napravilo čez naše račune črto in priložilo položnice teden prej predno bi bilo treba, vsem naročnikom brez izjeme. Oni pridni plačniki so zdaj zbegani in hodijo k nam vpraševati, kako in kaj. Povemo jim, da se še kljub temu lahko spoznajo, če so si dobro ogledali ovitek 39. številke. Nekateri naslovi ozir. ovitki so imeli rudeč križec. In ti ne bi imeli dobiti položnice. Zdej smo si na jasnem.

Uprava.

Z dežele. Ako je bil prejšnje čase kmet v denarnih stiskah, se je tolažil na jesen, češ, v jeseni bom pridelal, opital, tedaj prodam žito, govedo, prašiče, sadje itd. ter vse poravnam. In res je prejšnje čase lahko toliko izkupil, da je bil njegov trud poplačan, da je poravnal davke, plačal posle in oskrbel družini čevlje in obleko. A sedaj so se razmere obrnile na slabše. Kmet ima poln hlev živine, vsak ima še kaj odveč in bi rad prodal, a ni kupca. Ob sredah je velikovski trg nabito poln lepe goveje živine, a izredna sreča je, če kdo kaj spravi v denar. In sploh če kaj proda, je prisiljen dati za smešno nizko ceno, da se ne izplača delo in trud. Pa marsikdo je prisiljen prodati pod nič, da ima vsaj nekaj denarja za davke, posle in domače potrebščine. Od lanskega leta sem je cena živine globoko padla, a meso ima še vedno isto visoko ceno kot prej. Kdo ima torej dobiček? In še vedno slišimo govoriti, naj kmetje živino ceneje prodajajo. Istotako so katastrofalno padle cene žita. Nekoč je peljal ob sredah kmet v Velikovec voz žita in še nekaj izkupil zanj, a dandanes se ga še za smešno nizko ceno komaj iznebi, da vlada splošno mnenje, da se pridelovanje žita nič več ne izplača. Kmetu so torej odvzeti vsi dohodki za eksistenco; od česa naj živi, s čim naj plača davke, kako naj oskrbi posle in družino? Da bi si kaj zboljšal gospodarstvo in kaj novega napravil, o tem še misliti ni treba pri tem pomanjkanju denarja na deželi. Ako uradniki vsled draginje ne morejo izhajati, tedaj zahtevajo povišanje plače in draginjske doklade, če ne dosežejo z lepa, žugajo s štrajkom, kmet pa mora vseeno plačevati državi večje davke, vkljub temu, da so se njegovi dohodki zmanjšali. — Žito, moka, sadje, klavna živina, meso, sploh vse se uvaža iz inozemstva, a naš kmet svojih pridelkov ne more spraviti v denar. In kar je najlepše, ravno oni v slovenskem delu Koroške, ki so se pred plebiscitom najbolj potegovali za nedeljeno Koroško in o Jugoslaviji prerokovali vse najslabše, pridelkov koroškega kmeta niti ne pogledajo, temveč uvažajo po cele vagone iz Jugoslavije. In kadar se obhaja nemška slavnost, recimo obletnica za plebiscit, kadar se gre za priklopitev k Nemčiji, tedaj igrajo dotični vodilne vloge patrijotov in navdušene vsenemce — premožni gospodje na račun do kosti izmozganega kmeta. Držijo patrijotične

nagovore o domoljubnosti in nemški Koroški, a domoljubje in profit sta pa dve polarni točki, ki se ne moreta združiti. Naj bi rajši na ta način pokazali ljubezen do Koroške, da bi kupovali pri koroškem kmetu in se zadovoljili z manjšim profitom, ravnaoč se po reku „Svoji k svojim!“. Gospodje, ki se pri vsaki priložnosti sklicujejo na svoje narodno nemško mišljenje in se trkajo samozvestno na nemška prsa, pokažejo najlepše svoj patrijotizem na zunaj v dejanju, če kupujejo kolikor mogoče pri svojih ljudeh, sicer moramo smatrati vse kot bluf. To se pravi, imeti naše ljudi za norce, kar kmet vedno bolj uvideva. Če bodo nemški veletržci, trgovci in sploh odločujoči krogi bolj upoštevali koroškega kmeta in ne toliko gledali na lastni žep, bodo toliko bolj pomogli k zbolšanju gospodarstva kot pa z nemškimi shodi in prireditvami. Tako je pa marsikateremu nemštvo samo sredstvo, komedija za profit.

Nov vozni red. S 3. oktobrom stopi v veljavo nov zimski vozni red, ki bo veljal do 13. maja 1927. Po tem redu vozi vlak iz Celovca v Pliberk in Železno Kaplo ob 7,55, 14,05, 16,36, 20,22. Iz Železne Kaple v Celovec ob 5,40, 12,00, 16,10, 19,55. Iz Pliberka v Celovec ob 6,30, 0,05, 12,52, 16,52, 21,34. Iz Celovca v Podroščico ob 7,42, 13,35, 16,15, 20,15. Iz Podroščice v Celovec ob 6,30, 11,53, 15,00, 18,38. Iz Podroščice v Beljak ob 6,50, 10,15, 18,32. Iz Beljaka v Podroščico ob 7,48, 14,02, 18,08. Iz Borovelj v Celovec ob 6,40, 12,00, 15,10, 18,45. Iz Celovca v Beljak in Šmohor ob 7,40, 12,27, 18,10. Iz Šmohora preko Beljaka v Celovec ob 5,20, 8,25, 14,12, 17,32.

Najdražja knjiga na svetu. Te dni se odpelje iz benediktinskega samostana Št. Pavel v Labudski dolini v Ameriko dragocena Gutenbergova biblija, katero je kupil za 2 milijona šilingov newyorški zbiratelj starinskih dragocenosti dr. Oton Vollvehr. Prodana knjiga predstavlja eno največjih redkosti na svetu. Tiskana je na pergamentu in ima samo devet inačic, katere pa daleko prekaša po lastni lepoti in izvedbi. Gutenberg jo je natisnil med l. 1453. in 1456. v Mainzu na Nemškem. Odkrili so jo šele v 18. stoletju v samostanu sv. Blaža v nemškem Schwarzwald, odkoder so jo prenesli za časa Napoleonskih vojn na Koroško. Tu je ostala do danes. Država bo prišla pri prodaji te knjige tudi na svoj račun. Ameriški zbiratelj bo namreč moral plačati 25.000 dolarjev izvozne carine.

Cene zlatih in srebrnih novcev so zopet nekoliko padle. Od 27. septembra t. l. dalje plača Narodna banka za 1 srebrno krono 56 grošev, 2 K 1 S 12 g, 5 K 2 S 92 g, 1 goldinar 1 S 51 g, 2 goldinaria 3 S 2 g, 10kronski zlatnik 13 S 90 g, 20kronski zlatnik 27 S 80 g, 100kronski zlatnik 139 S.

Tečajniki, pozor! Vsi, ki so obiskovali kakšen tečaj: kmetijsko šolo, gospodinjsko šolo, zadružno šolo, bodisi v Avstriji ali v Jugoslaviji, naj blagovolijo poslati do 1. novembra t. l. svoje naslove na naslov Hranilnica in posojilnica v Pliberku (Bleiburg). Navedejo naj vrsto tečaja, ki so ga obiskovali, koliko časa je tečaj trajal, kdaj in kje.

Celovec. (Protekcija.) V Gmundenu sta bila odslovljena dva gozdarska uradnika. Pod protekcijo se jim je preskrbela služba na deželnem sodišču v Celovcu kljub temu, da se vedno vpije Koroško Korošcem. Ker dobila začetne plače samo 160 šilingov, se ponašata že z novo protekcijo, ki jih bo vrnila v še boljšo službo. Kaj pa naši brezposelni? Na čigavo protekcijo pa se naj opirajo koroški Slovenci, da bi mogli priti vsaj do službe, ne oziraje se na kakšno? — Mal trgovec z papirjem ima pogodbeno najet lokal. Za njegovim hrbtom se je oddal drugi stranki in on mora na cesto. Novega lokala ni mogoče dobiti, tega ne obdržati, prošnje in trkanje na krščansko ljubezen so zamanj. Dotični naj pristopi h komunistom in gotovo ga ne posadijo na cesto.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Letošnje poletje smo bili deležni obilo blagoslova od zgoraj v obliki dežja, ki je napravil po vsej Evro-

pi ogromno škode. Naša fara leži na hribovitem svetu in je povodenj ne more zadeti, razen če bi se utrgal oblak. Pa vendar so imeli nekateri posestniki v spodnjem delu fare letos precej škode. Med Zablatnikom, Pirovcem in Dvorom se razprostira obsežno močvirje, Rosenbergova last. Prej je oddajal upravitelj parcele kmetom, da so pokosili kislavo travo, sedaj pa je tam ribnik. Mejaši so dovolili ribnik pod pogojem, da voda ne prestopi določene črte. Letos pa je vsled pomnoženega dotoka to črto prestopila in napravila mejašem dosti škode. Vzrok pa leži predvsem v tem, ker je bila voda previsoko zaježena in se ni mogla odtakati. Pozneje so jez odprli in odtok je poplavljal še travnike za jezom. Posestniki so se pri glavarstvu pritožili in zahtevali odškodnino, a bo menda prej sneg padel, predno bo sploh kdo prišel na lice mesta se prepričati, da li so posestniki škodo pravilno napovedali. Odškodnino pa imajo pričakovati najbrž o sv. Nikoli, četudi bi se nam prav čudno zdelo, če bi oblast rešila vlogo v korist veleposestniku. — Dne 26. sept. so se v Št. Primožu poročili Miha Jarič z Marijo Matic, pd. Tratnikovo in Albin Robnik z Nežo Urbanc, pd. Kukmanco. Bilo srečno!

Vogrče. (Soc. shod.) Socijaldemokrati so se vrgli na deželo, kjer pridno prirejajo shode za male posestnike in jih vabijo v svoj „Landesverband der Arbeiterbauern“. Dne 12. septembra je zboroval tukaj poslanec Gaggl. Govor se je sukal le okrog političnih in gospodarskih razmer in se skrbno ogibal splošnega socijaldemokratskega programa. Ko je govornik končal, mu je navzoči domači g. župnik stavil več vprašanj. Vsem vprašanjem se je znal govornik spretno izogniti in je na vse dal le nejasen in nezadovoljiv odgovor. Debata je postala zelo živahna, zborovanje, ki je trajalo nad tri ure, proti koncu precej burno. Shod je pokazal, da bo morala socijaldemokratska stranka svoj program in svoje delovanje še precej spremeniti, če hoče pridobiti tla na deželi.

Marija na Zili. (Jubilej.) Že dalj časa se ne zbudi nihče v Mariji na Zili, da bi kaj pisal v „Koroškega Slovence“, čeravno se zgodi še večkrat kaj novega. Ali enkrat moramo vendar pretrgati ta molk in naznaniti javnosti, da smo praznovali v nedeljo 26. septembra 50letnico službovanja našega mežnarja Antona Erata. Kot 16leten fant je stopil v službo leta 1876. kot mežnar in organist in izvrševal ta trudapolni posel skozi pol stoletja izvrstno in redno. Slavnosti se je udeležilo četvero požarnih bramb, ki so olepšale spreved od njegovega stanovanja do cerkvenega vhoda v špalirju z jubilatantom v sredi. Pod vodstvom našega čg. župnika Lamprechta se je spreved pred vhodom ustavil in je g. župnik v lepih zahvalnih besedah orisal zasluge jubilanta in povdarjal, koliko korakov je moral storiti v teh dolгих letih v prid cerkvi in faranom in da je stregel že peterim župnikom. Bog naj mu plača njegov trud! Tudi od več oblasti, kakor od kn.-šk. ordinarijata, od okrajnega glavarstva in od strani našega občinskega urada je žel naš stari cerkvenik in organist priznaja in čestitke. Vršili so se tudi deklamacije in cerkveni pevski zbor, sestavljen iz domačih in štebenjskih pevcev, bivšega organista iz Perave, Mihaela Grafenauerja, vsi so prišli, da izkažejo čast in zaslugo našemu jublatantu g. Antonu Eratu. Pa tudi drugih ljudi ni manjkalo. — Obenem se je v enako lepih besedah zahvalil naš gosp. župnik tudi članici cerkvenega pevskega zbora Marija na Zili, gospi Josefini Markovitz, pd. Irginji v Poddobravi za njem trud in nastop v petju, ki je z Eratom praznovala 25letnico kot cerkvena pevka. Kakor naš mežnar, zasluži tudi ona najlepšo pohvalo in priznanje. Po končanem govoru se je udeležil cel spreved sv. maše s Tedeumom. Nadaljni obredi so se vršili v bližnji gostilni. Našim jublatantom pa kličemo, slava jim, in naj bi živeli še mnogo let in opravljali svoj posel. — Dobili smo pa tudi novega gospodarja in soseda, Trabinarjevega Karlina iz Rut, ki se je oženil z Matejevo Tono na Ločilu in sta prevzela Golobovo posestvo v Mariji na Zili. Dobrodošel mladi parček!

Podravlje. (Vlom.) V noči na 24. sept. so neznani tatovi vlomili v tukajšnji poštni urad in odnesli ročno blagajno, ki je vsebovala 3442 S, med temi 1300 S gotovine, uradni pečat, 2 štambilke in 2 hranilni knjižici. Blagajna se je še isti dan našla izropana v bližnjem gozdu. Tatovi so odnesli le gotovino, ostalo pa so pustili v blagajni, pri kateri je ležalo tudi vlomilno orodje.

Št. Jurij na Vinogradih. (Blagoslavljanje novih zvonov.) Slovesnost blagoslavljanja novih zvonov se je vršila dne 26. septembra nad vse sijajno. Cel teden so pridne roke neumorno pripravljale vse potrebno. Čez glavo so imeli dela tesarji, da so uredili in postavili v stolpu vse potrebno; težavno je bilo tudi spraviti veliki zvon čez stopnice in pokopališče, kar se je pod umnim vodstvom tesarskega mojstra g. Jožefa Verčnika posrečilo brez vsake nezgode. V dobotu je pa sploh delala cela fara. Skoro vsa dekleta so bila na delu; okrasila se je cerkev znotraj in zunaj, celo v stolpu so bili razobešeni venci in še višje v okrogli lini, postavili so slavočke in razobesili zastave, da je bil na noč Št. Jurij kot izpremenjen. In pozno v noč so dekleta še vedno donašale jerbaze napolnjene z rožami in venci, grmeli so topiči kot na velikonočno jutro. Tesarji so postavili stojnice, kjer se je v lastni režiji prodajalo vsakovrstno pecivo in likerji ter je bil ta dan dostop tujim kramarjem zabranjen, kar je popolnoma pravilno, da pade čisti dobiček za zvonove, da ga ne odjedajo tujci, prihajajoči le iz dobičkanosnih namenov. Lep je bil trenutek, ko se je pripeljal v nedeljo zjutraj čg. dekan velikovski, Alojz Millela, ki je imel pred blagoslavljanjem slovesno službo božjo, pri kateri so peli izborni šentjurški pevci. Čg. dekan Benetek in velikovski dekan sta v krasnih besedah povdarjala pomen zvonov v človeškem življenju posebno za današnje razmere. Stoglava množica je napeto poslušala krasne besede, ki so napravila na poslušalce globok vtis. 52 tet v belih oblekah je upodobilo slavnosti poseben sijaj in so nekatere prav dobro deklamirale primerne pesnitve. Zvone so potegnili brez vsake nezgode v zvonik in velikansko veselje in navdušenje je zavladalo med množico, ko so zvonovi ob četrt na tri prvič zapeli. Splošna sodba je bila ugodna, da naši zvonovi daleč nadkriljujejo sosedne. Popoldne je bila slavnostna pojedina pri Križniku na prostem, kjer se je zbrala duhovščina, odbor, botri, tete itd. h kosilu in zabavi, kjer je skrbela za kratek čas važenberška godba. — Denar se je zbral potom dobrovoljnih prispevkov, veselje itd., da so zvonovi do malega plačani. Obrnili smo se tudi na razne zunanje dobrotnike s prošnjo za prispevke in nekateri so nam dali precejšnje zneske, drugi pa upamo, da se nas bodo še spomnili. Slednjič ne smemo pozabiti na č. sestro Hiacinto iz Narodne šole v Št. Rupertu pri Velikovcu, ki je izborna oskrbela kuhinjo. Ni namreč mala stvar, v kratkem času pripraviti in skuhati kosilo za nad sto oseb, z ne sicer izbirčnimi, pač pa toliko bolj lačnimi želodci. A večji sestri se je na splošno zadovoljnost posrečilo vsestransko zadovoljiti. Nji gre vsa čast in priznanje, da je s svojo kuharsko umetnostjo tako izborna oskrbela materijelno stran slavnosti.

Jezersko. (Prihod zvonov.) Svetovna vojna je tudi nam pobrala zvonove in deset let jih nismo več slišali. Letos pa so se ojunčili farani spodnje fare pri sv. Ožboltu in si oskrbeli nove zvonove, ki so bili 16. septembra prepeljani sem. 26. septembra je bila slovesna služba božja, pri kateri je domači g. župnik govoril o zgodovini in pomenu zvonov ter se končno v gorkih besedah zahvalil vsem dobrotnikom za njih velike darove. Novi zvonovi so bili blagoslovljeni že v Ljubljani in tehtajo skupaj 1200 kg ter stanejo 58.000 Din. Zvonenje je lepo harmonično-melodično in ga je prijetno poslušati. Cerkvemu predstojništvu gre za njih veliki trud in delo vsa čast in hvala, kakor tudi faranom, ki se niso zbal velikih žrtev. Prihodnje leto bodo si nabavili tudi farani pri sv. Andreju dva nova zvona, če pojde po sreči.

Kazaze. (Par milijonov živali na paši.) Največ teh — ne repov, ampak rilcev, drobne najdrobnejše — je vzela Metlova, nekaj pa naša vas na ajdovo pašo med Gospojnicama. Bile so iz Beljaka, Kaple, Obirskega. S to pašo so se še pohvalili lastniki čebelic, drugače pa so bili čebelarji nezadovoljni letos ko lani. Ni samo spomlad bila za nič, marveč tudi molj je popolno uničil (strd in vosek) nekaj korit, pa močnejše gorske živalice so ubijale in ropale naše. S čebelorejo gre tu naglo navzdol. Začetniki jo popuščajjo, nekatere hiše so podrle svoje čebelnjake. L. 1919 in 1920 je obstajala tu že krepka podružnica apaškega osrednj. čebelarskega društva, združena z ljubljansko centralo. Vč. g. župnik Ulbing so jo vzorno uredili in vodili. V imeniku čebelarjev je vpisanih blizu 40, iz Breze 5 (razun enega vsi posestniki), Humč 4, Metlove 6, Prible vasi 8, Rinkol 5. Najmočnejši so bili v Rinkolah s 130 (Robač) in 70 (Pukl) panji. Tukaj je imel Pižovnik 30 oz. 45, g. župnik 22 oz. 29 (polnih) korit. Kako pa je sedaj? Pižovnik ima 12 panjev, gostilničar Magajne nekaj več, pri Voštarju je najstarejši prostoren čebelnjak, ki pa hrani le še 3 domača korita; v celi vasi kaški ami 5 hiš vkup pri 50 panjev. V Metlovi celi je okoli 20 panjev. V Humčah edino se more ponašati Peter edini z visokim številom in velikim napredkom; druga dva imata le malo. — Stari Opetnik se še veselo spominja, kako sta s sosedom Žagarjem (pred 50 leti) kupovala čebele v Črni — že tam težke — po ajdovi pa doma strdi natlačila enkrat tri polovnjake, sicer pa po eden; kako sta jo prodajala lecetarijem in svečarijem, pa kako so imeli strdi in medice dosti za malico i. dr. Ženske se večkrat spomnijo, da so na polju strd jedle, pa jokale zraven (torej pri sladki jedi grenke solze prelivale) o slovesu in po odhodu čg. Trunka. — Jokajo in žalostijo se ženske še sedaj tudi dosti, a ni več strdi, ki bi jim žalost sladila. — S čebelarskim društvom propadla je tu zadnja organizacija. Ali ni to morda znamenje splošnega našega propadanja, gospod., nar. in versko-nravnega? Bilo je res pred več leti živahnejše in veselejše življenje.

Celovec. (Razno.) V delavski zbornici je bil razstavljen radiomaterijal, ki si ga je ogledalo veliko ljudi. Obenem so se poslušali tudi dunajski koncerti. Kakor se čuje, bo začetkom novembra že delovala celovška radio oddajna postaja. — Sredi oktobra bo imel deželni kulturni svet v Šmartnu pri Celovcu enodnevni tečaj za ženske in dekleta, ki se hočejo priučiti obiranja, zavijanja in odpošiljanja sadja. — V jezuitni kosarni so se pojavili slučajni legarja (tifus). Sanitetne oblasti so storile primerne korake, da se ne razširi. — Gledališče je pričelo s vsjimi predstavami dne 2. t. m.

Železna Kapla. Iz žage plajberške rudokopne družbe v Suhi so bili okradeni 3 jermeni v dolgosti od 34 metrov, vredni 500 šilingov. — Kino bo začel s prvo predstavo dne 10. oktobra, na dan plebiscitnega slavlja. Ker se zbere vsa spodnja Koroška ta dan v trgu, bo gotovo nabito poln.

Globasnica. V letošnji jesenski sezoni beležimo v naši ne baš veliki fari že štiri poroke. Tomaž Košutnik, čevljarski mojster v Štebnu se je prvi okorajžil in dal ostalim dober zgled: zbral si je mlado nevesto iz srede globaške Marijine družbe in sicer Tilko Leder, hčerko našega znamenitega pesnika Lesičjaka. Nato se je priženil na lepo Pokornovo kmetijo v Podjuni Jurij Pečnik iz znane narodne Koželjeve rodbine v Lepenu pri Železni Kapli. Skupno svatbo sta končno obhajala Janez Gregorič, pd. Hamer v Mali vasi in njegova sestrična Katrica Hutter, pd. Mornarjeva v Globasnici. Prvi je privedel na svoj dom za gospodinjo Konačnikovo Nežko iz Vogrč, Marnarjeva hiša pa je dobila v Rudolfu Sekolu, mizarškemu mojstru, primerne gospodarja. Ženitovanjska opravila v cerkvi je izvršil sorodnik poročencev, zlatomašnik g. Janez Hutter. Na svatbi je vladalo veselo razpoloženje: neprestano je igrala godba in so donele pesmi, pri čemur

so se odlikovale pevke iz Vogrč, zlasti nevesta; največ pozornosti pa je zbudila naša slovenska požarna bramba, ki je korporativno in z imponirajočim nastopom počastila novoročence. Bilo srečno!

Št. Jakob v Rožu. Žalost in veselje se menjavata v življenju posameznega človeka in družin. V minulem mesecu je napravila smrt v treh naših družinah veliko žalost. Mikulovemu Hanziju je vzela smrt skrbno, šele 33 let staro ženo Avgusto in mu pustila tri majhne otročiče. Osem dni nato je prišla smrt po njenega bratranca, tudi 33 let starega Jožefa Noč, da je moral zapustiti ženo, dva mala otroka in novo hišico, katero si je z velikim trudom šele letos postavil. 37 let staro Terezijo Kuper je pa rešila smrt dolge, hude bolezni. — Tri družine so izgubile svoje najljubše, tri družine so se pa v minulem mesecu ustanovile. Ferdinand Mikula, pd. Radišnik, Področica, je pripeljal na svoj dom novo gospodinjo pd. Uršičevo Micko iz Ratnič, Janez Izop pa Tomažičevo Loizko. Ženina sta igralca pri Miklovi Zali. Čevljar Jakob Rotar na Breznici je vzel za ženo Fanico Jelenik. Na mnogo srečnih in veselih let!

Pliberk. (Smrt.) Žalostno je, vendar kljub temu mora posvetiti „K. S.“ kratek spomin vrli naši ženi, ki jo je neizprosna smrt odtrgala iz naših vrst. Umrta je gospa Ana Šmalc, vdova po sodnijskem uradniku v Pliberku. Dne 5. sept. smo spremili to vrlo ženo na pliberško pokopališče k večnemu počitku. Bila je ena izmed redkih značajev, ki je ostala vzlic vsem šikanam zvesta narodu. Bila je dolgo časa bolehnata, ali mnogokrat je znala s svojim živahnim humorjem razvedriti mračno čelo. Ni je več med nami, a mi jo bomo ohranili v spominu. P. v m.

DRUŠTVENI VESTNIK

Podravlje. Izobraževalno in tamburaško društvo „Sloga“ priredi v nedeljo dne 17. oktobra t. l. ob 14. uri pri Vosperniku vsled 20letnega obstoja izredni občni zbor.

Pliberk. Izobraževalno društvo za Pliberk in okolico priredi v nedeljo dne 17. okt. ob 3. uri popoldne pri Brezniku v Pliberku lepo igro „Dom“. Ker je igra vzeta iz kmečkega življenja in govori iz nje gorka ljubezen do doma in do rodne grude, je kakor nalašč za naše ljudstvo pisana. Zato pričakujemo, da se je bodo Slovenci iz Pliberka in okolice v prav obilnem številu udeležili. Prav posebej še vabimo k igri naše kmečke fante in može, ker je igra zanje posebno poučna. A nič manj koristna ne bo dekletom in ženam. Vsak naj smatra za svojo častno dolžnost, se udeležiti prireditve sam in pripeljati s seboj tudi sosede, prijatelje in znance.

Črneče pri Dravogradu. Ne smeš misliti, dragi Koroški Slovenec, da smo te mi tostran meje že popolnoma pozabili. Željno pričakujemo vselej konec tedna, da nam prineseš kaj novic, posebno iz tako dragega nam avstrijskega Korotana. V naši mirni vasi, pod romarsko cerkvijo sv. Križa, smo se začeli tudi mi bolj gibati. Julija meseca uprizorilo je tukajšnje žensko društvo „Kolo jugoslovanskih sester“ igro „Lepa Vida“, katero so igralci, večinoma novinci, zadosti dobro rešili. 26. septembra pa so zopet uprizorili naši šolarji igro „Povodnji mož“ ter nam zapeli par lepih pesmic, kakor tudi naš mešani pevski zbor. Prav korajžno so nastopili naši mali, ki se bodo privadili že v šolskih letih odru ter bodo pozneje lahko neustrašeno nastopali pri vsaki večji igri. Da tako napreduje naša vas v kulturnem oziru, gre zahvala požrtvovalnosti našega šolskega vodja, g. Jerneja Čebula, ki se trudi z odraslimi kakor z otroci, da imamo kaj poštene zabave in izobrazbe. Omeniti moram tudi še, da so se naši mladi gospodarji vsi poročili, toraj napredek tudi v tem oziru. Toliko za danes, prihodnjič zopet kaj sličnega.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Dne 28. sept. so čutili na Dunaju in v okolici potres. Na Dunaju so ure na stenah obstale, okna se odprla in se premikale mize in stoli. Na drugih krajih je bil potres še občutljivejši. — Pri Melunu je trčil brzovlak Pariz—Lyon v neki tovorni vlak. Našteli so 7 mrtvih in 20 težko ranjenih. — Na progi Shimonoseki—Tokio je skočil brzovlak s tira. 28 oseb je bilo ubitih, 50 težko ranjenih. — Kako je šolska mladina na Nemškem podivjana, kaže slučaj, ki se je pripetil. Trije šolarji v starosti, od 12 do 13 let so zvalili na progo Aschersleben—Halberstadt velike kamne in se nato poskrili v bližnjem gozdu, da bi videli, kako se bo vlak iztiril. Vlak se ni ponesrečil, fante pa so zaprli. — Veliki orkan je uničil v južni Ameriki mesto Itambe, 200 oseb je ubitih. — V Kanadi so besneli silni snežni zameti, ki so zahtevali številne človeške in materialne žrtve. — Podpiranih brezposelnih smo imeli na Koroškem 25. septembra 1874. Predvsem radi požara v papirnici na Raberci za 217 več kot prejšnji teden. — Kaznenici v Wartenburgu v Nemčiji so se uprli. Policija jih je premagala s pendreki. — V Avstriji je že 227.000 radio naročnikov. — V Hannoveru je umrlo na legarju doslej 165 oseb, 1821 pa je bolnih. — Na Sedmograškem je nenadoma usahnilo 40 m globoko jezero. Ker ni znan vzrok, je ljudstvo razburjeno.

Rastline imajo srce. Vso pozornost angleške javnosti vzbuja začasno zasedanje angleškega društva za pospeševanje znanosti. Največje zanimanje vlada v javnosti za poizkuse sira Jagadisa Chander Bosa, znamenitega učenjaka, ki je predaval o življenju rastlin. Doslej so naravoslovci mislili, da se življenje rastlin bistveno razlikuje od življenja živali, da žive rastline samo pasivno, dočim je življenje živali aktivno. Nihče ni misli, da je med življenjem rastlin in živali kaka zveza. Sir Jagadis je delal v Kalkuti že pred leti poizkuse, ki so vzbujali pozornost vsega znanstvenega sveta. Njegova opazovanja so ovrгла staro naziranje o življenju živali in rastlin. Sir Jagadis namreč trdi, da imajo rastline srce in da se da utripanje njihovih src točno dognati. S finim instrumentom, ki ga je sestavil Jagadis sam, je na predavanju dokazal, da rastline reagirajo na medicamente. Da dokaže, da kroži sok po rastlinah prav tako kakor bi po človeku ali živali, je položil učenjak usahlj tulipan v eter, drugo usahlj rastlino pa v strup. Prva rastlina je kmalu oživela, druga je pa poginila. Prisotni učenjaki so presenečeno opazovali boj rastline za življenje. Svetla točka na rastlini je kazala utripanje njenega srca. Ko je prišel strup do rastline, se je ta svetla točka pomaknila na levo in ko je bila smrt rastline že blizu, jo je učenjak vzel iz strupa in položil v eter. Nekaj časa se svetla točka ni ganila, tem se je pa pomaknila na desno in rastlina je oživela. S tem je Jagadis dokazal, da imajo rastline srce in da se njihovo življenje bistveno ne razlikuje od življenja živali.

Za tiskovni sklad so darovali: Kometter Valentin, Borovlje, 6 S; Lapuš Marija, Žužalče, 1,50 S; Ogris Anton, Žihpolje, 60 g; Jesenik 80 g; Tone Sloke 2 S; Perč Ferdo, Rinkole 30 g; Tratnik Josef 1 S; S. Kompoš 2 S; Ropač 2 S; Zablachan Valentin, Maribor, 1 S; vesela družba pri Stoparju v Mežici 76 Din. Vsem darovalcem najlepša hvala.

Izšla je Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1927,

ki ima 365 dni.

108

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevani in še danes najbolj obratani.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozarjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnik naslednikih tiskarna in litografčni zavod Ljubljana, Breg 12.